

הלכות פסח סימן תנה

(ה) או בין השמשות, וצ"ל לשין קהן עד שיעברו (ו) הלילה בלה. ויכולים לשאב יום אחד ללמים הרבה. ונאם הדין חס (ז) נתיחם במרתף שהוא קר, ונאם הדין קר נתיחם באויר (ח) כי המרתף הוא חם, וצ"ל להשקים ולהקניסם לבית (ט) קדם שיזרח השמש ואפילו ביום המעונן: הגה ונאם לא הקניסם בהשכמה, אם לא עמדו בלבוך (י) עד שהחמה, (יא) אינו מזיק, ויותר טוב להצמידם תחת התקרה שמה יעבדו להקניסם בהשכמה (כ"י בשם א"ח). (יב) ובשמואלך הפנים תחת אויר התקיע (יג) יש (ד) לכפסתו (ת"ח סימן קטו בשם סמ"ג וסמ"ק, ומהרי"ח). פשתל פסח באחד בשבת (יד) יש לשאב המים אור י"ג, (טו) דהינו (ד) בליל חמישי (מדרכי ספיח הפסחים). לכפתלה יש לשאב (טז) מן המרות ולא מן הכרות (אשר"י ומדרכי), אכל

ג רש"י וזהו וישא
רב
ד השבת הרשביא
ה טו בשם אב"י
הרא"ש ו אהר"ח
ת"ח

באר היטב

ובתשובת מ"ע סימן לב קטב דצ"ל להקל א"כ בשעת הדחק או הפסד קרבה. וצ"ל בט"ו שכתב שיותר טוב לאחר השאיבה מלהקדים, אכן מהרי"ל קטב להפסד, וז"ל: יותר טוב להקדים קצת משיאחר, ע"ש, ונראה דבריו, וכן משמשת המ"א, ח"י: (ב) אינו מזיק, ואפילו קצתו בקמח, ב"י, מ"א: (א) לכפותו, וצ"ל קדם וצ"ל ויה"ג פה"ג פס"י, אכל אם הם בקלי וכוכית לא מהני כפי, ח"י, ע"ש: (ד) בליל ה'. פי לאותו שאופין במיש ואין יכולין לשאב במיש ולא בע"ש שצ"ל לכוין לשאב ביה"ש ואין שבת מקינה ל"ש ונאי לא משום הנהגה ודאי דמפר, דכל שבות ל"ג ביה"ש, לכן ישאבו בליל ה' השניכה ליום ו', ב"י, וא"כ אף האופין ביום טוב עני אסורין לשאב ביה"ש ב"ט,

שערי תשובה

כיום שלנו הם קרים ביותר, ומקל מקום אם נתמכרו סמימות הרק או כמו מים ששואבין בקרן מן הנגר יש לו דין פולשין וחסרון מיד, עכ"ל. ועין בספר בית אפרים על טרפות בקניטוס ההלכות סימן כ בארוך בבאר ענין זה ויש מבאר דוקא בעמידת פנות בקרן עדין עלה ט"א כד"מ ניסן שכי רש"י בפסחים שצ"ל קמות הנשנים בו, ע"ש, ויש מבאר ש"ל שכל שנתמכמו המימות קצת אף ע"פ שאינו סמימות הרק אין ללוש בהם, ע"ש, ויש לחש לזה והעמיד במקום קר שלא יהא לדין סמימות בליל. וצ"ל וקציעה שפמדינות שלנו שהם בארצות צפוניות שבמי ניסן הוא זמן קר יש להקל בכ"ס קנים שלא לנו דרעבר בשעת הדחק, ע"ש. וה"ה ש"כ"ל לפי ראות עני המורה לפי העת והזמן: [ד] בליל ה', עכ"ל. ועין בשו"ת בית אפרים סימן לב שמי שרצה לאסוף ביום א' מים שבלים א' הוא בתורתו הלשור פי השלמת תפלים קמים ביום שבת ע"ש שבת ע"ש וחסרון הכל חוטב ופגזילין וקלבים את פלי המעשה וגם העוברים עליהם ואלה האפסיה ידועים מתעוררים ומתלפפים פה ע"ש ששבתו ונתו ביום שבת, ויהי קב"ד צ"ח טענה ויש להקל להחייב לשאב מים בע"ש ויתרון הנשר, ע"ש, ועין בבית היתרה סימן נו קטב בי"ב דמפר לשאב ער"ש ולהקדים קצת ונזמן ביה"ש. וע"ש שאם התיחם פסח אויר תוקע וישא להקניסם בבקר

משנה ברורה

ונכון לשאבן בין השמשות ממש, כפי שצ"ענו המים במחבר י"ב שעות ביום, שהמענינות צוננין ביום, וי"ב שעות באויר בלילה, אלא מפני שאי אפשר לכת ממש בין השמשות, ושאוי לשאב סמוך לבין השמשות. ואין להקל לכפתלה לשאב הרבה מבעוד יום, ובל"שגון שלא לאחר לשאב אחר בניסת הלילה, ומקל מקום דרעבר שנשאבו הרבה מבעוד יום (ד) אין להתמיר, ויכול ללוש בהם לכפתלה אחר לילה לילה, ועין באור הלכה; וכן אם שאבן בלילה (ט) קדם חצותו, מתר ללוש בהם למחר לכפתלה, אף צ"ל להקטין י"ב שעות (י) מצת ששאבן: (ה) או בין השמשות. כפי שיעברו על המים לילה שלמה בתלישה מן המחבר. ובין השמשות הוא לאחר שתשקע החמה עד צאת הכוכבים¹⁰⁰. וביום המעונן (ו) יותר טוב להקדים מלאחר: (ו) הלילה בלה. ובשעת הדחק יש להקל ללוש בהם אחר עמוד השחר, (ט) אף על פי שלא עמדו י"ב שעות¹⁰¹: (ז) נתיחם במרתף שהוא קר. ונאם אין לו מרתף נתיחם (ט) בתוך הבית, (י) ודוקא בתוך שאין מסיקין בו¹⁰²: (ח) כי המרתף הוא חם. ואם העמידן במרתף או בבית שמסיקין בו, יבאר לקמה בהג"ה: (ט) קדם שיזרח השמש. שלא יתחממו בחם השמש, ומצ"ל שהמים עומדים מבחוץ במקום שהשמש עולה משם¹⁰³, דאם יעמדו במקום שלא יוכל לראות פני השמש אין לחש, וכדלקמן בס"מ תנ"ס סעיף א, ע"מ ט"ב. מיהו, ביום המעונן, בכל גוני צ"ל לזיק להקניסם קדם שעת הזריחה, דיומא דע"בא פלו שמשא¹⁰⁴: (י) עד שהחמה. ואם נעשו פולשין, (יא) בהחמו דמי, וכדלקמה בסעיף ג. ופולשין נקרא פשעשו פתמימות הרק, ועין בשערי תשובה שכתב, שכל שנתמכמו מימות קצת, אף על פי שאינו פתמימות הרק, אין ללוש בהם¹⁰⁵, ע"מ ט"ב: (יא) אינו מזיק.

שער הציון

(ד) אחרונים. ועין באור הלכה: (ט) ב"ח חקיעקב, וכן פתב האליה רבה ותג"ו: (ו) חקיעקב והצ"ו: (ז) חקיעקב בשם מהרי"ל ומשמעות טג"א אב"ה, וכן קטב במאמר קדמין, וז"ל בט"ו: (ט) אחרונים: (ט) אחרונים: (י) פרימגדים: (יא) אב"ה אב"ה ושא: (ב) חקיעקב ושא: (ג) חקיעקב ושא: (ד) חקיעקב ושא: (טו) טג"א אב"ה: (טז) טג"א אב"ה. וישמטי בי עצות האחרונות שכתב בהצדקה להם משום ולא פסיקא לה בלבוך התרא דמבעוד יום, כדמוכח מנה בעיני קטן א, אכן לפי מה שאבארנו שם דעת כמה אחרונים דמעיקר דין מתר לשאב בכל מקום בעוד יום, כדודאי יש לכתוב על זה לכפתלה בשעת הדחק ואין צ"ח צעות אחרונות¹⁰⁶, וכן קטב במאמר קדמין בטה"א: (י) ע"מ חקיעקב ושערי תשובה:

הלבנות פסח סימן תנה

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק יז]

הם יעשין פושתיין⁽²⁷⁾.

(27) וכמו שכתב המגיא (ס"ק ה) שהפשרת שלמים ומי גשמים לעולם רותחים, ומכאן הוכיח החתם סופר (בשורת אהעיו סי' קנ"ג ר"ה אומר אני) שאין לסמוך במים שאינם ימים שלנו על כך שבמגע היד ניכר שהם צוננים, שהרי עינינו רואות שמי הפשרת השלמים צוננים הם, ובטעם הדבר כתב, משום שהמימות המים היא באמצעותם, ואין זה מורגש בכל המים [ראה מה שכתבנו לעיל (ס"ק ב)].

[משנ"ב ס"ק יח]

ד"שומר מצוה לא ידע דבר נע"מ⁽²⁸⁾ וכו', והוא הדין בשאר מצות שצריך לפסח⁽²⁹⁾, ומכל מקום אם אפשר לו בקל להשיג מים אחרים שלמים⁽³⁰⁾ וכו', שצוהו במזלזל במה שכתב "שומר מצוה לא ידע דבר נע"מ" [ט"ז]⁽³¹⁾, וכל זה שיקרא גספן לענין תקופה⁽³²⁾.

(28) וכן אם ביטלו במים אלו תבטל לכבוד שבת, כתב הפתחי תשובה (י"ד סי' שלט ס"ק ד) שברעב אין לאסור את התבטול, משום ש"שומר מצוה לא ידע דבר נע"מ".

ובטעם המנהג לשפוך את המים שבשכונת המת, כתב הט"ז (י"ד סי' שלט ס"ק ד) שמלאך המות מפיל במים טיפת דם המות, וטעם נוסף כתב הש"ך שם (ס"ק ט) כדי שידעו כולם שיש מת בעיר ולא יצטרכו להדיע דבר זה בפה משום הוצאת דיבה [ופרטי דרונים בזה ראה בספר גשר החיים ח"א פי"ג אות ג].

ולענין מי שברך על מים שמע שיש מת בעיר, כתב המשני"ב לעיל (סי' ר"ו ס"ק כו) שישתה מעט מן המים כדי שלא תהיה הברכה לבטלה, ואת המים הנותרים ישפוך. [ואם נפלה התקופה, ימתין מעט וישתה, ואף לדעת סוברים שיש בהם סכנה לעולם, מ"מ יכול לשתותם משום "שומר מצוה" וגו'].

ולענין ימים שלנו שהיו מגולים, ראה מה שכתבנו לעיל (ס"ק יב).

(29) ובטעם הדבר שאף בשאר מצות אין לשפוך, הביא הט"ז (ס"ק ג) מדברי המורכי שהיא משום "שומר פתאים ה" וחלילה שיארע דבר תקלה במצות ה'.

(30) ואם הוא דר בעיר גדולה, כתב ההק יעקב (ס"ק ו) שאינו מחוייב לחפש מים אחרים בכל העיר אלא אצל שכניו ומיודעיו.

(31) ובטעם החילוק בין מצות מצוה של הלילה הראשון לבין המצות של שאר ימי הפסח, כתב השדי חמד (משרכת חנוך ומצה סי' י"ד אות ו') ששאר המצות אין מצוה באכילתן, מזה שאין בן מצות מצוה [וראה במשני"ב לקמן (סי' תעה ס"ק מה) שכתב בשם הגרי"א, שאף שאין חיוב לאכול מצות בשאר ימי הפסח מ"מ יש מצוה באכילתן, ומבואר במעשה רב (אות קפה) שהיא מצוה מן התורה].

(32) ובטעם המנהג שלא לשתות מים בשעה שהתקופה נופלת, כתב הט"ז (י"ד סי' קט"ו ס"ק ד) שבין תקופה לתקופה נופלת טיפת דם במים ויש בזה משום סכנה [ראה בפרי הדש לעיל (סי' תכ"ח ס"ח) ביאור חישוב התקופות].

ולענין אם סכנה זו של שתיית המים היא דוקא בשעה שהתקופה נופלת או אף לאחר מכן, כתב המשני"ב לעיל (סי' ר"ו ס"ק כו) שיש הסוברים שאין הסכנה אלא בשעה שהתקופה נופלת והוא זמן מועט וכמו שכתב המגיא (ס"ק ח), ויש הסוברים שהסכנה היא אף לאחר שנפלה התקופה, אלא אם כן היו המים מחוברים לקרקע בשעה שנפלה התקופה, ומימי לשתות מים בשעה שהתקופה נופלת, כתב הפמ"ג (א"א ס"ק ח) שיש בזה סכנה אף כשתמים מחוברים לקרקע [וראה דרכי תשובה (י"ד סי' קט"ו ס"ק פה-צב) פרטי המנהגים בזה].

[שעה"צ ס"ק יט]

ומשם נראה לקאנה דלא כד"ק הפ"י⁽³³⁾.

(33) שכתב, שהטעם שאין לשפוך את המים שלנו כשנפלה התקופה, הוא משום שאין היא מזקת בישוב.

[משנ"ב ס"ק יט]

דינו קדם שהתקופה נופלת⁽³⁴⁾.

(34) דייק מדבריו בשורת הר צבי (י"ד סי' רס"א), שאין הנחת הברול מועילה אלא על מים שיש בהם סכנת תקופה, אבל לא על מים שבשכונת המת.

[משנ"ב ס"ק כ]

ויקח ברזל⁽³⁵⁾ תדש או נקי⁽³⁶⁾ ויתלה בקשיטה תוך הפנים⁽³⁷⁾ וכו', שיהיה קחפם הפנים⁽³⁸⁾, ותשאר ימית השנה ימית קלח⁽³⁹⁾ או חותם⁽⁴⁰⁾.

(35) אבל שאר מתכות שאינן ברזל, הסתפק הפמ"ג (א"א ס"ק ח) אם מועילות להגן מפני סכנת התקופה, ובטעם הדבר שיתכן שדוקא ברזל מגן מסכנה זו, כתב שם שהוא משום שראשי התיבות של המילה 'ברזל' הם בלהה רחל זלפה לאה, וכן כתב בספר קב הישר (פמ"ג) שבויות האמהות ששמותיהן מרומזים במילה ברזל ניצלים מסכנה זו, וכתב הכף החיים (ס"ק מ) שכשנותן את הברזל במים יאמר יזכות האמהות בלהה רחל זלפה לאה שהעמידו י"ב שבטי י-ה, יעמוד לנו להצילנו מכל גזירת קשות ורעות.

מאידך, הדעת תורה (סי' תכ"ח ס"ז) כתב שמלשון הרוקח משמע שהוא הדין ששאר מתכות מגינות מסכנת התקופה.

(36) ומה שצריך ברזל חרש או נקי, כתב הדעת תורה (שם ר"ה וע"ע) שאין זה אלא משום חשש חמץ, אבל בשאר ימות השנה אין להקפיד על כך.

(37) משמע מדבריו שאין תועלת להניח ברזל על הכלי שבו המים, וכן כתב בספר דעת תורה (שם ד"ה חמה) שאף שיש הגוהגים לסמוך על כך שמונח ברזל על הכלי או שיש ברזל בחלונות הבית שבו נמצאים המים, או שהגג הוא של ברזל, או שהגג תקוע במסמרות של ברזל, מ"מ קשה לסמוך על כך בדבר כזה שיש בו חשש סכנה.

ומים המונחים בתוך כלי ברזל, דעת הגרי"ש אלישיב (חשוקי חמד פסחים כ"ב, א) שאין בהם חשש של סכנת התקופה, וכן משמע בשורת הר צבי (י"ד סי' רס"א).

(38) וברזל ששמו אותו בתוך המים, כתב השו"ע הרב (סי"ז) שצריך להציאו מן המים מיד כשעברה התקופה, משום שהוא מחמם את המים, אמנם מסתימת המשני"ב משמע שלא חשש לזה, וכן משמע מדבריו להלן (ס"ק כה) שדוקא בחושת מחממת את המים ולא שאר מיני מתכות.

(39) אבל בימים שלנו אין נהנים מלח, כמבואר להלן (ס"ק מ) משום שהמלח מחמם את העיסה והיא נוחה להחמיץ [וראה בביה"ל להלן (סי' ד"ה נהגין)].

(40) ומשמע מדבריו שאין להחתים ימים שלנו במפה וכדמשמע במגיא (ס"ק ט), והוא שלא כדברי הפמ"ג (א"א ס"ק ט) שאפשר להחתים במפה, אלא שיש להחתים במפה דקה כדי שלא יתחממו.

ובטעם הדבר שמועיל חותם על הכלי, כתב הפמ"ג (משני"ב ס"ק ד) שהוא על פי דברי הגמרא (חולין ק"ה, ב) שכל דבר שצורר וחתום אין רשות למוזיקין להזיקו, וכשהכלי רק מכוסה ללא חותם, כתב בשורת הר צבי (י"ד סי' רס"א) שיתכן שאינו מחשב לחתום ויש בו חשש סכנה.

המשך במילואים עמוד 22

מילואים הלכות פסח סימן תנד תנה המשך מעמוד קודם

ועיד מורה) שידעו חזיל שיתכן שעל ידי חוב השמש וכדו' יתחממו המים רק באמצעותם (וחום זה אינו מורגש בכל המים). וחום זה נכנס לקמח בשעת הלישה ומחמיץ את העיסה, ומטעם זה כתב כשרית מנחת יצחק (ח"ו סי' מד) שאין לסמוך כלל על מדידת חום המים על ידי מר חוב וכדו'. ולכן לענין אפיקת המצות בארצות הצפונית שאף בימי ניסן האויר בהן קר מאד, כתב כשרית שבט הלוי (ח"א סי' קמה) שאסור ללש בארצות אלו את הבצק למצות אלא בימים שלנו' אף אם המים שלא לנו קרים ביותר, משום שיתכן שכתובם הם חמים וכמו שכתב בשו"ת חתם סופר הנ"ל (נראה שערי תשובה (סי' ב) שכתב בשם המור וקציעה (ד"ה ונ"ל) שבדעבר ובשעת הרוח יש להקל בה).

שהרי כיום מעינות צוננין ובלילה רוחחין, וטעם זה כתב הרא"ש (שם פ"ב סי' ל) בשם ר' אליעזר ממיץ.
4) כתב יעקב מים חמים, שהרי אין דינם ממש כמים חמים, וכמבואר להלן (סי' בט) ובשעת"צ (סי' ל) שאין ללש במים שהחמרו בחמה וכל שכן שהחמרו באור אף אם נצטננו לנמרי, אם לא בשעת הרוח או במקום הפסד מרובה, מה שאין כן מי מעינות חמים שמתוהים הם אחר שלנו והצטננו (נראה פרי חדש סי' ג ד"ה כתב).
5) ואף אם כנגיעת יד מורגש שמים שאינם ימים שלנו' קרים יותר ממים שלנו, כתב הגר"צ פרנץ (מקראי קודש פסח ח"ב סי' ו אות ב) שאין לסמוך על כך כלל, וכמו שכתב בשו"ת חתם סופר (אהע"ז סי' קג ד"ה

הלכות פסח סימן תנה המשך מעמוד נב

[משנ"ב סי' קא]

דמכשירי מצוה הרא"י.

(סוף ד"ה וכן) תשע"צ שם (סי' סב).
46) אבל מעיקר הדין, כתב המקור חיים (ביאורים סי' א) שאין צריכים אלא הרהר ויגוב, שהרי בדרך כלל אין המים שהמים בכלי יותר מכ"ד שעות, ואף אם המים שהו בכלי יותר מכ"ד שעות, מ"מ כיון שאין כ"א אלא טעם של מי פירות, אין המים ממהירים להחמיץ כשאין מעורב בהם אלא טעם של מי פירות בלבד (נראה מה שכתבנו בביה"ל להלן (סי' ד"ה נהגין)).

41) ובביאור הדבר כתב השו"ע הרב (סי"ח) בשם הפרי"ח (שהוא מקור דברי המשגיב), שמכשירי מצוה הם כמצוה, וכשם שאין לעשות את המצוה עצמה שהיא הלישה על ידי נכרי (כמבואר בשו"ע לקמן (סי' תס ט"א)), הוא הדין שאת מכשירי המצוה אין לעשות על ידי נכרי, והוסיף, שהוא הדין שאסור לכתחילה לשאוב מים שלנו' על ידי חרש שוטה וקטן.

47) ואף אם נתערב כל שהוא מים במי פירות, כתב לקמן (סי' תסב סי' ז) שאין הם מתבטלים (נראה בביה"ל שם (סי' ד"ה הוא"ל)), והוא הדין להיפך שיערו בכל שהוא, כמבואר שם (סי' ק), אכן החו"א (א"יח סי' קכב סי' יא) הסתפק, האם מי פירות המתנגב לתוך עיסה שיש בה מים ממהירים להחמיץ את העיסה גם כשאין בהם כדי ליתן טעם במים.

וטעם נוסף שלכתחילה אין לשאוב מים שלנו' אלא על ידי ישראל גדול, כתב הערוך השלחן (סי"ח) משום חיוב מצוה.

[משנ"ב סי' קב]

ו'אמר בשעת השאיבה לשם מצת מצוה.

48) ולענין מי ברו לאחר לינתם, דעת הרב מטשיבין (מועדים חמנים ח"ג סי' רסא אות ב) שאסור להשתמש בהם למים שלנו' כיון שמערבים בתוכם סמים כדי לנקותם ויש לחוש שדינם כמו פירות שהתערבו במים שממהירים להחמיץ את העיסה (אלא אם כן ידוע שהמים הם טבעיים ולא עירבו בהם כלום). וכן דעת הגר"מ קרליץ (חוט שני פסח פ"ב סי' ב), שיש לחוש שמא מה שמערבים במים הוא חריף, וממהר להחמיץ את העיסה (וכדלהלן בשו"ע סי' נ).

42) ומחשבה י'לשם מצות מצוה, כתב המהר"ל (מנהגים הלכות מים רלשת המצות אות ז) שאין די בה, אלא מצוה לומר בפה מים אלו למצוה, וכן לענין קצירת החיטים וטחינתן למצוה מצוה, כתב הביה"ל לקמן (סי' תס ט"א ד"ה א"י) שצריך לומר בפה שהוא קוצר או טחן לשם מצוה מצוה ולא די במחשבה, ואפילו בלישת המצות ואפיקתן שמן הסתם עשיתן היא לשם מצוה, כתב שם שאין די במחשבה אלא בדעבר (נראה מה שכתבנו לעיל (סי' יב) לענין חיוב שמירה על מים שלנו').

[משנ"ב סי' קג]

והטעם, דקלי"תק"ס לשנים מאיסי ואין זה הדרו.

מאידך, בשו"ת אור לציון (ח"ג פ"א תשובה ג) כתב שמעיקר הדין אין לחוש לכך ומותר להשתמש במי ברו למים שלנו', וכן דעת הגר"מ אויערבך (הליכות שלמה פסח פ"ז סי' ג).

43) וכשאין לו כלי חרס חרש, כתב השו"ע לקמן (סי' תרעג סי' ג) לענין נרות חנוכה, שאפשר להסיקו באש ונחשב על ידי כך כחרש, וכן כתב המשגיב לעיל (סי' רסד סי' בט) לענין נרות שבת.

[משנ"ב סי' קד]

והוא הדין של אָבן או כלי־הַטָּס מַצְפִּין⁴⁴ וכו', פְּרוֹשׁ, כֵּל הַמְשַׁקֵּן חָרִץ מְפִיט⁴⁵ וכו', אֶלְא־אֶסְפֵּן הַגְּעִילוֹ מִקְדָּם⁴⁶, לְפִי שְׂמִיר־פְרוֹת קְשָׁמָעָרָב מַעֲטָם⁴⁷ וכו', דְּמַפְלִיט הַמִּי־פְרוֹחִ⁴⁸.

ולשאוב מים שלנו' ממועיק על ידי צינורות חדשים, כתב הכף החיים (סי' נא) שיש להחזיר שלא לעשות כן, כיון שדרך האומנים למושחם בשמן ונפלט למים טעם השמן שבעיטרות.

44) וכל שכן כלי מתכות, וכמו שמשמע בשו"ע לקמן (סי' תרעג סי' ג) לענין נר חנוכה, ומבואר שם שהוא הדין כלי זכוכית וכמו שכתב המשגיב לעיל (סי' יג), וכן כתב לעיל (סי' רסד סי' בט) לענין נרות שבת.

[משנ"ב סי' קה]

אם לא בשעת הדיקוק⁴⁹ וכו', קְמוֹ הַדְּעִר־קֶאֱסִי⁵⁰.

ולענין השימוש בכלי פלטיק לצורך מים שלנו', כתב בשו"ת אור לציון (ח"ג פ"א תשובה ג) שראוי להימנע מוכך כיון שהם פולטים ריח במים, והחזו"א (קובץ אגרות ח"א אגרת קפה אות ז) כתב, שיש ליקח לשאיבת המים כלי זכוכית.

49) וכן מים המגיעים ממכילים שעל גג הבנין, כתב בשו"ת אור לציון (ח"ג פ"א תשובה ג) שאסור להשתמש בהם סמוך לשאיבתם אף אם לנו על הגג כל הלילה, אם לא בשעת הרוח וכמו בסיטיריניה, ונשאר בצי"ע.

45) וכל דבר שהוא מתולדות המים כגון טל וכדו', מבואר בשו"ע לקמן (סי' תסו סי' ט"ה) ובמשגיב שם (סי' כד) שהריחו כמים (נראה ביה"ל שם

50) וכן המים שלנו' בצינורות המובילים את המים לבתים, כתב הערוך השלחן (סי' ט) שדינם כמי בארות, ואין להשתמש בהם אלא אם כן שאבום בבין השמשות והליטום כל הלילה (נראה מה שכתבנו (בסי' כה), שכיום יש האטורים להשתמש למים שלנו' במי ברו מטעם אחר).

מילואים הלכות פסח סימן תנה המשך מעמוד נג

שטעם איסורם של פלפלים ומלח שוה, שנחשבים כלש במים חמים שמותר בהנאה (בדלעיל (סיק ג)). ולפי זה גם אם נתן הרבה פלפלים יהיה מותר בהנאה, וכמו שכתב בשערי צדק (סיק טא) לענין מלח.

81) ובטעם הדבר כתב החוק יעקב (סיק כ) שפלפלים חריפים הם מכל מיני התבלינים.

משנ"ב ס"ק נ

שפכר נתפיש ונתקשה פאכין⁸².

82) ולענין מי פירות שנפלו לקמח ונתיבשו, כתב בבית הלל לקמן (סי' תסב) סי' ד"ה אין) שיש אומרים שכלה כחם ושוב אינם מחמיצים גם אם יובאו עליהם מים, ויש אומרים שאם יובאו עליהם מים חזר כחם ונייער.

משנ"ב ס"ק מו

דאין קה משום תפוזין משום המבלין⁸³ וכו', (יש להקמיר⁸⁴).

78) ואף על פי שאין התבלין מחמיץ, כתב לקמן (סי' תס) ס"ק ב) שמי"מ ראו לכתחילה לכותשו, כיון שיש לחוש שאפיית העיסה מתעכבת במקום שיש זרעונים שאינם כתושים, והיא מחמיצה.

79) אמנם, כתב החק יעקב (סי' יט) שהוא הדין שיש להחמיר ולחוש לשיטתו שאין זו מצה עשירה ולא לאוכלה בערב פסח, וכדכתב הרמ"א לקמן (סי' תעא) ס"ב) שאסור לאכול בערב פסח מצה שיצא בה ידי הובתו בלילה.

משנ"ב ס"ק מו

הינו פאכילה ולא פתנאה⁸⁵ וכו', חזין מפלפלין⁸⁶.

80) וכמו לענין מלח לעיל (סי' מג) וביאר החק יעקב (סי' יח ו-כ)

הלכות פסח סימן תנו המשך מעמוד נד

שאין מיני מאפה שנמצאים בהם מצטרפים זה לזה. מאידך, בשו"ת מהרש"ם (ח"ח סי' פ) ובדעת תורה (יו"ד סי' נו) ס"ק לה) כתב, שאם המחיצות שבצדדים גבוהות מהמחיצות הפנימיות שבין התאים, מצטרף כל מה שבארון, אלא אם כן המוצצה הפנימית גבוהה עשרה טפחים, דעת הגר"ש אלישיב (הליכות שדה שם) שיש להחמיר בכלי מחולק, ולהפריש מהם חלה בלא ברכה.

ולענין צירוף עיסות לשיעור חלה, אם בעל העיסה מקפיד שלא יגעו זו בזו, כתב השו"ע (יו"ד סי' שבו) ס"א) שבאופן זה אין הן מצטרפות זו לזו. והוסף הדרך החיים (סי' רצ) ס"ד) שגם אם כל העולם אינם מקפידים על תערובתן, מימי אם בעל העיסה מקפיד, אינן מצטרפות. ולענין צירוף של ביימיני מאפה שאינו מקפיד על נגיעתם זה בזה, אך הוא מקפיד שלא יתערבו יחד, כתב הבית מאיר (סי' אות ח) שהם מצטרפים, כיון שאינו מקפיד על הנגיעה, וכן משמע במקור חיים (סי' א). מאידך, הישועות יעקב (סי' א) וכן החלת לחם (סי' ה) ס"ק ג, טו, בא) והיד אפרים (סי' תקו) על מגיא ס"ק ח) כתבו, שאינם מצטרפים, כיון שהוא מקפיד על התערובת. וכן כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ח סי' ק"ו) לענין צירוף מצות יד עם מצות מכונה, שאם הוא מקפיד שלא יתערבו העיסות זו בזו, אינן מצטרפות לשיעור חלה בברכה. מאידך, בשו"ת מנחת יצחק (ח"ח סי' קט) ד"ה אמנם) לא הכריע בדבר.

אכן, לענין צירוף מצות מצוה עם מצות שאוכל בשאר ימות הפסח, דעת הגר"ש וואזנר (קובץ מבית לוי שם עמ' מא) שמצטרפות יחד לשיעור.

בית הלל ד"ה שיתון

בן איתא ביונה ד'צה סימן שכה סעיף א פתג"ה¹¹¹.

111) ואם רק החלק העליון של כל לחם יוצא מדפני הכלי, מבואר ברמ"א שם שאין חשש בדבר, ומצטרפים, וביאר הט"ז שם (סי' ב), שכשם שלענין צירוף על ידי נגיעת עיסות אין צריך שכל העיסה תיגע בהברתה אלא די בנגיעת מקצתה, כך לענין צירוף כלי די בכך שכל לחם מצורף במקצתו. אכן, השי"ך שם (סי' ד) כתב שהביח חולק, ומצריך שכל הלחם יהיה בתוך חלל הכלי כדי שיצטרפו, והחכמת אדם (שערי צדק פי"ד) ס"ד) חשש לשיטת הביח לכתחילה, ומימי כתב שבהיעדר מצטרפים גם אם בולטים במקצת. ובשו"ת שבט הלוי (ח"ד סי' קמה) חשש לדברי הביח לענין ברכה, ולכן כתב שיפריש בלא ברכה.

(ד"ה ועי' בחלה) להקל שארון לא מצרף, ומשום שהיוב חלה בזמן הזה אינו אלא מדרבנן.

ולענין צירוף במקור [בשאינו מקפיד על נגיעת מיני המאפה זה בזה או על תערובתם, ראה מה שכתבנו להלן בענין זה בסוף ההערה. וראה מה שכתבנו להלן (הע' 12) אם צריך כוונה לצירוף סל, הסתפק הגר"ש אויערבך (ששי"ב פמ"ב הע' לט, ובתקונים ומלואים שם) האם מצטרפים לשיעור חלה, שאף שהמקור נחשב ככלי, מימי יתכן שכיון שאינו משמש לטלטול ממקום למקום אלא לאחסון בלבד, אינו נחשב כלי לענין צירוף מיני המאפה יחד, ועוד, שכיון שאינו פועל ללא חיבור לחשמל, נחשב הוא כדבר המחובר לקרקע שאינו נדון ככלי, ולפיכך כתב שטוב להפריש בלא ברכה, וכן הסתפק בזה הגר"ח קניבסקי (דרך אמונה פ"ו מבכורים הט"ז באור ההלכה ד"ה ואין). מאידך, בשו"ת מנחת יצחק (ח"ח סי' קט) כתב, שיש להקל שלא להפריש מהם חלה, בצירוף כמה ספקות.

ודעת הגר"ש אלישיב (הליכות שדה גליון 133 עמ' 17), שאם המקור [או המקפיד] אינו גדול כשיעור המחזיק ארבעים סאה [דהיינו אמה על אמה ברום שלש אמות כולל עובי הדפנות, ובלא השפה הרגלים (משנ"ב סי' שיד) ס"ק ג], ולפי שיעור הגר"ח נאה, היינו 48 סימ על 48 סימ בגובה 144 סימ] והוא תא אחר, נחשב הוא ככלי, ומצרף את מיני המאפה שבתוכו, ויש להפריש מהם חלה בברכה. אך אם הוא גדול ומחזיק ארבעים סאה, כתב הגר"ח קניבסקי (דרך אמונה שם ס"ק ק"ח) שנחלקו בזה האחרונים, והוסף (ציון ההלכה ס"ק שי"א), שדעת הגר"ש אלישיב (הליכות שדה שם) שאין לברך. דעת הגר"ש וואזנר (קובץ מבית לוי ח"ה עמ' לט), שאם הוא מחזיק ארבעים סאה, ומיני המאפה נמצאים בתוך שקיות נפרדות, אפשר להקל שאינם מצטרפים, ואם אינו מחזיק ארבעים סאה, ומיני המאפה אינם בשקיות נפרדות, הריהם מצטרפים. ואם הוא מחזיק ארבעים סאה, אך מיני המאפה אינם נמצאים בתוך שקיות נפרדות, או להיפך, הדבר הוא ספיקא דדינא.

ולענין צירוף בשני תאים בארון [שאינו מחובר לקרקע] או במקפיד, כתבו המקור חיים (ביאורים ס"ק ב) והחלת לחם (סי' ד) ס"ה) ס"ק יט)

הלבנות פסח סימן תנה

באר הגולה נב

1 אחרונים בשם הראב"ד בבי"ח

בשפחה גדולות (יז) מהפשרת שלגים וקשמים, טוב יותר לשאב מן הבארות (מהרי"ו). (יח) ואין לשפך מים שלנו מכה מת או תקופה הנפולת (מרכ"ב פ' כ"ש והגה"מ פ"ה), ומכל מקום (יט) טוב לבתולה להשיג בהם (ס) [כ] (כ) בתול. (כא) גם אסור לשאב מים על-ידי (ו) איגודיהודי למצות של מצוה, (כב) ואף לשאב מצות ישאב ויגדל (מרכ"ב והרי"ו ברי"ן וההר"ל) אם אפשר. ונתגין לטל מים (1) מנהדים (כג) למצה של מצוה. ונתגין לקח (כד) כלי-חרס חדשים, ואין לשנות המנהג, אבל (כה) בשל עץ אין להקפיד (כל בו): **ב** יש אומרים שמים המכנסין (ס) (כו) בפיסטיקין"ה מתר ללוש בהם סמוך לשאיבתו, (כז) ואין להקל בדבר אם לא בשעת (ט) [ט] (כה) הדחק:

שערי תשובה

מפני החמה ואין נה שלא לצדד וכמכין לחל, ובין שראוי היום לשתיה טוב שישתה מעט ממימי ע"ש. וע"י בבית-התורה דף קח בשם מהר"ש צדור שהחיד לשאב ע"י איי יום שבת ביה"ש וכן עשו מעשה. וכתבאו מח"ב. ע"ש. וע"ז בה: [כ] ברזל. ע"י בטי"ז מ"ש פנה על דברי הכ"י, וע"ן בא"ר ש"ס. ובס' ש"ת ביה"א פתח סימן לב שכתבי פרש"י נכון בדברי הבי"ט פשוט. ע"ש: [ט] הדחק. עבה"ט. ובר"י פתח בשם הרדב"ז להקל

באר היטב

דאין י"ט מכן להברו וצרכין לשאב או ל"ד. ונ"ל דאם שכח לשאב קליל ה' ישאב בע"ש מבע"י, ע"י ריש סימן זה, או יצנה לא"י לשאב בין השמשות, ע"י סימן שז, או יתח מים השאובין בביתו אעפ"י שלא נשאבו לשם מצוה בין דא"א בע"א, מ"א. וע"ן ח"י: (ס) ברזל. וקח ברזל חדש או בקי ונתלה במשיחה הוף המים, אבל לא נשים יד הוף המים, שה"כ מחמם המים, ובשאר ימות השנה יצת מלה או חותם, ד"מ, מ"א. וכתב ה"ט"ז: נ"ל דבשאר ימות השנה יצת מלה או חותם, ד"מ, מ"א. וכתב של מצת-מצוה אסור לשפך דנראה כמזולל במאסר הקדוש שומר מצוה לא ידע דבר רע, ע"ש. וע"י. ונתגין לסגן המים, מהרי"ל. קרב כטי"מ שאין לקח קלי לשאב מים שהיה בו דבש או מירפות, כי מירפות עם מים ממנה להקטין כמ"ש סימן חסב [וכן אין לקח כלי-נחשת, מ"א, ולא ראיתי נהגין ק"ן, ונ"ל דע"י הנקלה ש"ר, מ"א: (1) א"י. הנה לכתולה: (1) מנהדים. ויאמר בשעת השאיבה לשם מצת מצוה, מהרי"ל ומהרי"ו. וכתב עוד מהרי"ל, דבש נתגין לטל מים מנהדים לכל לילה כפי ע"מ: (2) בפיסטיקין"ה. והוא מה שקורין בלשון הש"ס דות, והוא מים מכנסים כגון שברקע שהפגן מסיק כינו לנתקע וגם מלמעלה הוא מקשה דהו כאלו הן שאובין, ואין לדמות לנה מה שאנו קורין רע"ר-קאסטין"י בלי"א, אעפ"י שהוא מקשה למעלה אין לשאב מים להשתמש בהם סמוך לשאיבתו משום דכל שעה נרבע וזי לתוכו מן הנקה, אכן אם ודעה להקל אותם כמו שאר מים ולשאב בהם מותר לשאב תחת הצנור או מה שקורין בל"א רע"ר, כמו מהנהר או הבאר שנמשך מפניו, וכן מהקאסטין"י² ע"מ אם הוא מכסה, ח"י: (ט) הדחק. ואם יש לו מים

משנה ברורה

המים להחמיץ העשה שגלושה בהם, כמו שכתב באר בסימן חסב. (כא) ופשיטא דראוי לאסור מה שלוקחין חביות גדולות שמתחזקין בהם דבש ומדיחין אותן ומשימין בהם מים למצות כפי האפנה, דאסור אמור הוא, דמפליט המירפות⁴⁸. ולכתולה טוב לנהר שלא לשאב בכלי-נחשת ואפילו הוא חדש לפי שהנחשת מחמם, אבל בדיעבד אין לחש, ואפילו נשתהו הרבה ימים בתוכו המים, מותר ללוש בהם, (כג) ואפילו לכתולה נהגין התר ללוש בכלי-נחשת, ואין נזהרין אלא שלא לשאב בהם מים, שהמים צריכין צנוק לילה אמה, וכשהם בכלי-נחשת אינן מצטננין בכלי-נחשת כמו בשאר כלים: **ב** (כו) בפיסטיקין"ה. הוא מין באר הבניי (כז) תחתיו וסביבותיו וגם מלמעלה הוא מקשה, והרי הם כמכנסין בכלי ואינם מרחיחים מחמת חמה המהלכת תחת הקרקע, שהרי הבגן מסיק ביניהם לקרקע, וגם מלמעלה אין חממה מכה אותם: (כז) ואין להקל וכו'. שהרי אנו רואין שהמים שצרכו אינו צונן כלל, (כח) ויש לומר פיון דהבגן מחבר לקרקע, אף שהוא מרצף מפל מקום מתחמם מהם השמש שמהלך מתחת הקרקע, ועל-פ"ן צריה לינה כמו בשאר מימות, אם לא בשעת הדחק⁴⁹. וכל זה בשאין המים נובעין מתחת הרצפה, (כ) אבל אם נובעין לתוכו מתחת הרצפה, או שיש סילון השופה מים לחובה תמיד, כמו הרע"ר-קאסטין"י⁵⁰ ששופה תמיד לתוכו מן הצנורות, אין להקל אף בשעת הדחק, שהרי המים שבתוף הבגן מתחברין עם המים שברקע. ומים שברקע⁵¹, ודאי אין להקל אפילו בשעת הדחק, שהרי אין מקשה רק מלמעלה ולא מלמטה. פרי-מגדים. (כח) הדחק. ומכל מקום אם יש לו מים (ס) שאובים שלנו

שער הצינור

(יא) אחרונים: (יג) ובאלה רבה מפקפק פנה מספר אגדה, ע"ן ש"ס. וע"ן עוד בשביל-לקט סימן ריא, ומשם נראה לכאורה דלא כרי"ק ה"ט"ז⁵²: (כ) אחרונים: (כא) פרי-מגדים באשלי-אברהם. ובדיעבד אפשר שיש להמיר וש"ס: (כב) מגן-אברהם ושי"א: (כג) מגן-אברהם, וכן משמע בבית-יוסף: (כד) בית-יוסף: (כה) פן משמע מבאר הג"א [ונתקן גם בפרי-מגדים באשלי-אברהם]: (כו) פן משמע בחק-יצחק. ואף דמאלה רבה משמע ש"ס פנה וכן ברע"ר-קאסטין"י⁵³ יש להקל בשעת הדחק, וטעמו נראה משום דכל פתחה שפוסף נתבשל במים שבבגן וכהיא דרע"ר ד, אבל דברי חק-יצחק נראין יותר, ומשום דהרי בפתח עם המגין וכמו שכתבנו בפנים, וכן משמע קצת מבאר הג"א סע"ר קטן י"ט דהמחבר לא מיני בלש"י מ"ען בפיסטיקין"ה: (כז) חק-יצחק ושי"א:

תרגום: 1 מין ארזו סמוך לפנה, המושך אליו מים מהנהר על-ידי צנורות. 2 הארזו. 3 מצפה זכוכית. 4 משאבה.

הלכות פסח סימן תנה

ג טאין ללוש (כט) במים חמין אפלו לא נתחממו אלא בחמה, ולא במים הגרוסים (ל) *מודד גדול (י) (לא) שנתשתו עבה ותלוי על מקום האש *ומים שבתוכו (יב) (לב) פושרים, אפלו פשאין האש תחמו. יואם עבר ולש, בין באלו לבין במים שלא לנו, (לג) אסור. מניש חולקין ומתירין בלש במים שלא לנו, יוניש אומרים (לד) דבשוגג מותר, (לה) ובשעת הדחק *יש לסמוך עליהם: הגה ואפלו בלא דחק יש להתיר (לו) אם עבר (יז) (יח) בשיגג ולש במים שלא לנו (יט) ירוחם וביי: * במים

ט שם נקרא מ"ב י פרוש רש"י שם כ שם וק"ב א"י ל סוד ק"ש הר"ר ובר"ר ג"איה לפי"טו דבמים שלא לנו פ"ג, וכן פ"ב הרמ"ם פ"ק ה

מן סוד לפי"ט רש"י וכן פ"ק ה"א"ש שם ג שם א"ב ה"ר ורש"י ורש"י ס' קמ"ג פ"ש רבנו יחיאל וס"ק

שערי תשובה

בקלט מים מתוקים ובלבד שיהיה מקום שלא יפוג צמון. וע"ש פ"ש פ"ה מ"לכ' בהשבת כח"י שפ"ק ללוש במים שא"י אי"מ מט"ח שלנו בביתו, והוא מיד דבפ"ו, והפ"ח תע"ב, ע"ש. תראה תודאי אין לצאת מצות אלו י"ח לילה ראשונה דתא פ"גיא שטור לשם מצוה ת"ר אין פ"א שטור, ומיש לציל ס"ק ו' לצ"ל לה"א מ"ב ע"י אי"מ יהודי דהנה לכתולה, שם שפ"ו ת"ו פ"ש פ"רם מהש"אל מש"א"כ באו, ור"ן שטור ת"פ"ם לשם מצוה מצ"ח כמו שט"י הת"מ, אף לש"א פ"ח ג"כ למ"ש מק"ע כ"ן שלנו הל"ה אצל האי"י ש"א לא נ"מ"ו ז"ה וז"ל ש"ה ד"ר הפ"ח"ן, ואפ"ר ש"אין ללוש כ"כ ש"פא ז"ל בתוכו מים חמ"ים צ"ע"ם א"י ש"כ"י ובי"א ז"ל ז"ב א"ו"ר ק"פ"י ש"א א"פ"א ית"כ"ב כ"ח"כ ד"א ו"ג ד"מ"ק"י"ן ל"ו א"ח"ק"י"ת, ומ"מ ש"מ"ר נ"פ"ו י"ח"ק מ"ה ומכ"ש במקום שיש ללוש ש"מ"ר שם מע"ע ווא"י נ"ל ש"ה ת"ש"ו א"ו פ"ח"י"ת ובי"א, ובש"ע ד"ח"ק יש להתיר על"ד"ו ט"ו פ"ס"ם: [יז] בש"ג, עכ"ה"ט. וצ"ן בהפ"י"ן ח"ב סי"ן פ"ו. וצ"ן פ"ש"א"ל"ת"ו ד"ר"א נ"א"ן ובש"א"ל"ת"ו שלום ש"ם א"ו"ר ק"ו ש"מ"ה על ה"א"ן, ובס"פ ש"ו"ת ב"ת א"פ"ר"ם סי"ן י"ז הש"כ"י ל"ו ו"ל ז"ה, ע"ש:

באור הלכה

משה, אכל לתמכר מותר לכתולה לשאב ביום קבל שעה שד"ר ובלבד שימזין מללוש בהם עד למחר, וכמו שמבאר דעמו בבית יוסף, וכן נקטו לצ"ח הג"ר"א גבא"ו"ו תפ"ר ת"ש ותמ"מ"ר"ח"י, ויהי פ"ב המ"מ"ר"ד"כ"י ד"ח"א ד"א"פ"א קצ"ת ח"ק שפ"ד ד"מ"י ל"מ"ק"ל ב"מ"מ"א פ"ע"ר ה"ים גדול, כ"ן ש"ד"ר"ע מ"ן ו"ל שפ"ד ד"מ"י ל"מ"ק"ל הכ"י לכתולה: * מודד גדול, ע"ן משנה ברורה הש"ע"ם, וצ"ן פ"ר"מ"ג"ים ש"ו"ה ש"ך ד"ק"א ש"ה"מ"ל"ר ע"ד"ן פ"ו"ר קצ"ת, ש"ה"ע"ק ט"א"ש ס"מ"ד ו"מ"ר"פ"ה, ה"א ת"מ"ר ז"מן ר"ב פ"ש"י"ט ש"א"ין ללוש: * ומ"ם שבתוכו פושרין, אכל אם צ"ן ל"מ"ר"י ל"כ"י ע"ל"ק מ"ר מ"ה אפ"לו ל"ד"ע"ת הפ"ח"מ"ר"ים בח"מ"ר הא"ר ש"נ"ש"ג"ט"ו, כ"ן ש"ל"א ה"ה מ"ח"ל"ה ח"מ"י הא"ר, ו"כ"מ"ו ש"מ"כ"נ"ו פ"ס"ע"ר"ק"ט"ן כ"ט [אח"ר"י"ם]: * יש ל"מ"ך ע"ל"י"ה"ם, ו"ה"ו"ה ה"ב"ח מ"ח"מ"ר"י ב"ל ג"ו"י"ט, א"ך כ"מ"ה א"ח"ו"י"ם כ"ה"ו ד"ע"ת הש"ל"ט"ן ע"ר"ך ו"ה"מ"א, ואפ"לו ל"ד"ע"ת ה"ב"ח אם נ"ש"א"ב"ו מ"ן ה"ה"ר"ו"ת יש ל"מ"ך ל"ה"ל ד"ר"ע"ב"ד בש"ג"ו, ד"ר"ע"ת ה"ד"ע"ת ר"ש"י ע"ך ד"ר"ן ד"מ"ם ש"ל"א ל"נו ק"א"י ד"ק"א א"מ"ע"ו"ה"ט, ו"כ"ן ב"מ"ם ש"ל"נו א"ך ש"ה"י ח"מ"ן ש"ע"ו"ן, ש"ל"ש ב"ה"ם בש"ג"ו, ג"ס"ר"ן יש ל"ה"ל אפ"לו ל"ד"ע"ת ה"ב"ח, ו"כ"ן כ"ה"ב ה"א"ל"ה ר"ה": * מ"ם ש"ל"א ל"נו ש"ה"ב"ש"ל"ו ח"ד ב"ח"ר"י ו"כ"ו, ומ"ם ח"מ"ן א"ו פושרין ש"ה"ע"ר"כ"ו ב"ה"ר"ב"ה מ"ם ע"ו"נ"ן ע"ד ש"נ"ש"ג"ט"ו, ד"ע"ת ע"ל"ת ש"ה"ת ח"ק י"ע"ב ו"א"ל"ה ר"ה [וכ"ן ה"ע"ת"ך ה"ג"ר"י] ל"ה"ל כ"ן ש"ה"ב"ש"ל"ו ב"צ"ו"ן"ט, ו"ח"ק י"ו"ס"ך ו"ב"ו"ר"י"ש"ע מ"ח"מ"ר"י"ן ב"ה"ו, ו"כ"ן כ"ש"מ"ע ב"מ"ן א"ל"ך, ו"כ"ן פ"ר"י"מ"ג"ר"ים מ"פ"ק"ב ב"ה"ו, ד"ל"א מ"צ"י"ו ה"ס"פ"ר כ"י אם ב"מ"ם ש"ל"נו, ו"ע"ל"ר"ן ל"ע"ו"ן ל"לוש

באר היטב

שאו"כין שלנו בתוך ביתו, נחח אותם אף שיש להש שש"א"ב"ו ב"ים או כ"ל"ה, ח"י, ע"ש. ו"ה"ל"ק"ט ח"א סי"ן צ"ו מ"ק"ל כ"מ"י ה"ג"ש"מ"ים ש"ק"ל"ט"ו מ"ח"א"ר"י ב"ל"ה"ה: (י) שנתשתו, פ"ש ר"ש"י ש"ה"ש"ו"ל"ם ע"ב"ה, ו"א"ן ח"ל"ק" ב"ן נ"ח"ש"ת ל"ח"ר"ס, ט"א, כ"ה"ב ב"ה"ג"מ"י"ן: ד"י"י ה"ל"כ"ן ל"א ה"ה"ה נ"י"ח ל"לוש ב"מ"ים ש"ה"י ב"כ"ל"י"נ"ח"ש"ת ש"פ"ח"מ"מ"ים ה"מ"ים, ו"ת"ה מ"ע"ש"ה ו"א"ס"ר"ו ש"א"ר ה"כ"פ"ים כ"מ"ו"כ"ן, ט"ה"ו מ"ה"ג"ן ל"לוש ב"כ"ל"י"נ"ח"ש"ת, ו"כ"מ"י כ"ס"ע"ר"י ג. ו"ח"מ"י ס"ק י. ו"ה"ב א"י"ו: מ"ע"ש"ה כ"א ל"כ"י ז"ל ב"א"ח"ד ש"ש"ם ט"י ה"פ"ע"ו"ת ב"ב"ת"ח"ח"ך ח"ם, ו"ש"א"ל א"ם ה"ה ה"ק"ל ח"ם ב"ש"ל"ק"ח"ו מ"פ"נו ו"א"ס"ר ל"א, ו"ה"ח"י: (י"א) פושרים, ד"ה"נ"ו כ"ח"מ"י"מ"ו"ת ד"ק"י, ו"ק"ב"א"ר ב"ט"ו"ר ו"ב"י ו"כ"ה"נ"א"ה מ"ר"ר ל"כ"י"ע א"ך ב"ל"ש ב"ח"מ"י"ן: (י"ב) ב"ש"ו"ג"ו, ו"א"ן ל"ו ע"ש"ה א"ח"ר"ת, ע"מ"א, ו"כ"ה ט"ו ד"ב"ל"ק"ה ר"א"ש"ו"ה יש ל"ס"מ"ך פ"ד"י ש"ל"א ו"ב"ש"ל מ"י"ע ד"א"כ"י"ל"ת מ"צ"ה, א"כ"ל ל"א ש"א"ר נ"מ"ם, א"ל"א י"א"כ"ל ד"כ"ר"ים א"ח"ר"ים, ו"מ"ש"ק"ע"ו"ת ח"י ל"ה"פ"ה, ו"ל"מ"צ"ה מ"כ"ה

משנה ברורה

בתוך ביתו, טוב יותר שיקה אותם, אף שיש ללוש שש"א"ב"ו מ"ב"ע"ד"ו י"ם א"ו א"ח"ר ח"ח"ל"ת ה"ל"י"ה"ה"ט, מ"י"ג"ש"מ"ים ש"ק"ל"ט"ו מ"ן ה"א"ר"י (כ"ט) א"ין צ"ר"י"כ"ים ל"י"נה, ש"כ"ב"ר נ"ת"ק"ר"ו ב"א"ר"י ד"ר"ך ו"ר"י"ד"ת"ס"ט; מ"י"ה"ה, א"ם א"י"נו ל"ש ח"כ"ך ב"ה"ם צ"ר"ך ש"ל"א ע"מ"י"ם ב"מ"ק"ו"ם ש"ה"פ"י"ג צ"ח"ם, ו"כ"ד"ל"ע"ל"י כ"ס"ע"ר"י א: ג (כ"ט) ב"מ"ים ח"מ"י"ן, אפ"לו נ"ע"ש"ו פושרין, ו"כ"ד"ל"ק"מ"ה"ט, ו"א"ך א"ם נ"צ"ט"נ"ו ל"ג"מ"ר"י (כ"ט) יש א"ו"ס"ר"ים ל"לוש ב"ה"ם כ"י"ן ש"ה"י"ו פ"ע"ם א"ח"ת ח"מ"י"ן, ו"יש ח"ו"ל"ק"ים (ל) ב"ה"ו ו"מ"מ"ר"ים, ו"יש ל"ס"מ"ך ע"ל"י"ה"ם (ל"א) ב"ש"ע"ת ה"ד"ח"ק, א"ו ב"ה"פ"ס"ד מ"ר"ב"ה כ"ג"ו"ן ש"ע"ב"ר ו"ל"ש ב"ה"ם ה"ר"ב"ה מ"צ"ו"ת: (ל) מודד גדול, ואפ"לו לא נתחממו (ל"ג) א"ו"ת"ן ה"מ"ים כ"ל"ל ב"ת"ו"כ"ו, כ"י ט"ב"ע ז"ה ה"ד"ו"ד, ל"פ"י ש"ת"ל"ו"י ת"מ"ד ע"ל מ"ק"ו"ם ה"א"ש, ל"ה"ח"ו"ק ח"מ"ו ב"ת"ו"כ"ו ו"ל"ע"ש"ו"ת ה"מ"ים ש"ש"ו"פ"כ"י"ן ל"ח"ו"כ"ו פושרין: (לא) שנתשתו עבה, ה"י"נו ש"ה"ש"ו"ל"ם ש"ל"ו ע"ב"ה"ט, (ל"ב) ו"א"ן ח"ל"ק" ב"ן נ"ח"ש"ת ל"ח"ר"ס: (ל"ב) פושרין, ד"ה"נ"ו (ל"ד) פ"ח"מ"י"מ"ו"ת ד"ק"י, א"ו פ"מ"ים ש"ש"ו"א"ב"י"ן ב"ק"י"ן מ"ן ה"נ"ה"ר: (ל"ג) אסור, ה"י"נו (ל"ה) ב"א"כ"י"ל"ה, א"כ"ל ב"ה"נ"א"ה מ"ר"ר אפ"לו ל"ש ב"ח"מ"י"ן"ט, (ל"ד) ד"ב"ש"ו"ג"ו מ"ר"ר, א"כ"ל ה"י" (ל"ו) ד"ח"ש"י"ב ב"ה"ו ה"ש"ע"ר"י ק"א"י, כ"י"ן ד"א"י"ן נ"כ"ר ב"ו ס"מ"י"ו ח"מ"ו"ן ל"א ק"נ"ס"ח"ו"ה ב"ש"ו"ג"ט"ו"ט: (ל"ה) ובשעת הדחק וכו', ו"ו"צ"ה ל"ו"מ"ר, ד"ב"ד"י"ע"ב"ד (ל"ז) א"ם ל"ש ב"ש"ו"ג"ו, מ"ש"ו"ם ו"יש מ"ח"ר"י"ן ד"ר"י"ע"ב"ד אפ"לו ב"ל"ש ב"ה"ם כ"מ"ז"ר ו"כ"ז"ל, ו"ב"ש"א"ר ד"כ"ר"ים מ"ו"ד"ה ל"ה"מ"ח"פ"ר ד"א"י"ן ל"ה"ק"ל כ"י א"ם ב"ש"ע"ת ה"ד"ח"ק: (ל"ו) א"ם ע"ב"ר ו"כ"ו', כ"ת"ב ה"א"ח"ו"נ"ים, ד"ה"י"נו ב"ה"ק"א א"ם ע"ב"ר ו"ל"ש ד"ר"י"ע"ב"ד, (ל"ט) א"כ"ל ל"כ"ת"ח"ל"ה ל"לוש ב"ה"ם א"ס"ר אפ"לו א"ין ל"ו מ"ים א"ח"ר"ים, ו"י"א"כ"ל ב"פ"ס"ח ד"כ"ר"ים א"ח"ר"ים, (מ) א"מ"ם ב"ל"ק"ה ר"א"ש"ו"ה, פ"ד"י ש"ל"א ו"ב"ש"ל מ"צ"ו"ת ע"ש"ה ד"א"ו"ר"י"ק"א, יש ל"ה"ק"ל ל"לוש ב"ה"ם"ט: (ל"ז) ב"ש"ו"ג"ו ו"ל"ש ו"כ"ו', ו"מ"ק"ל מ"ק"ו"ם א"ין ל"ק"ח א"ו"ת"ם (מ"א) ל"צ"א"ה ד"י ח"ו"ב"ת מ"צ"ה ל"ק"ה ר"א"ש"ו"ה"ט, א"ל"א י"ש"ת"ד"ל ל"ה"ש"י"ג מ"צ"ו"ת א"ח"ר"ו"ת:

שער הצי"ן

(כ"ה) ור"כ"ז ח"ו סימן כ' אלפים קע"ב, ומכ"א ג"ס"ן ב"כ"ר"פ"י"ו"י"ה"ף, ו"ב"כ"ר" ה"י"ט"ב כ"מ"ב ג"ס"ן ה"כ"י מ"ש"ם ס"פ ה"ל"כ"ו"ת כ"ט"ו"ת, א"ל"א ש"ה"ו"א מ"צ"ד ד"ח"ק"א א"ם י"ר"ו ב"ל"י"ה א"כ"ל ב"י"ו"ם א"פ"ש"ר ש"מ"ח"מ"ם מ"ח"מ"ת ש"מ"ש ד"ר"ך ו"ר"ד"ו"ת, ו"ב"כ"ד"ו" כ"ב"א"ר ל"ה"ד"א ש"מ"ר כ"ל ג"ו"י, ו"מ"ט"ע"ם ד"א"י"ן ש"מ"ש מ"ח"מ"ם נ"ך ב"ש"ה"מ"ים ח"ם כ"ר"ק"ע ו"ל"א פ"א"ר"י: (כ"ט) ד"מ"א ב"ת"ש"ו"כ"ה מ"י"ן ל"ה ו"ר"י"ט"כ"א פ"ס"ח"ים ג"ל"ש"א"ן ק"מ"א: (ל) ח"ק"י"ע"ק"ב, ו"כ"ן מ"צ"ד"ד ע"ל"ת ש"כ"ת ו"ב"ל"מ"ש"י"ו"י"ט, ו"כ"ן כ"ה"ב ה"ר"י"ט"כ"א ב"ל"ש"א"ן ב"ח"י"א, ע"ן ש"ם ב"ח"ו"ש"י"ו, ו"ע"ן ב"ח"ו"ש"ו"כ"ת ד"מ"א ש"ם ד"מ"ב"א"ר ש"א"ך ה"א" ל"א ה"ח"מ"ר"י ו"ך ב"ח"מ"ר"י א"ך ב"ח"מ"ר"י ח"ה"ה ד"ל"א מ"ה"י צ"ו"ן: (ל"א) ה"ג"ר"י ו"ח"י"א"ר"ם: (ל"ב) מ"ג"ו"ר א"ב"ר"ה"ם ג"ש"ם ה"ר"מ"א: (ל"ג) מ"ג"ו"ר א"ב"ר"ה"ם ו"ח"ק"י"ע"ק"ב: (ל"ד) ל"ב"ו"ש"י"ד ב"ש"ם ה"פ"ר"י ח"ד"ש, ו"כ"ן כ"ת"ב ח"ח"ק"י"ע"ק"ב ד"כ"ח"מ"י"ט"ו"ת ח"ק" ה"א" ה"י"א ו"ש"א"ר ח"ר"ב"ה א"ח"ר"ו"י"ם: (ל"ו) ש"ב"י"ר נ"פ"ח"ת ד"ו"ל"ה ו"פ"ר"י ח"ד"ש ו"ה"ג"ר"א ו"מ"א"מ"ר"מ"ד"כ"י" ה"נ"ל: (ל"ז) ו"א"פ"ש"ר ד"ג"ם מ"ח"מ"ר"י מ"ו"ד"ה כ"ו"ח כ"ר"ט"ש"מ"ע ב"ב"ת"י"ו"י"ה"ף, ו"נ"ק"ט ש"ע"ת ה"ד"ח"ק מ"ש"ו"ם א"י"ו"ך ה"ד"כ"ר"ים ד"ח"ו"כ"ר"ו ב"ה"ו ה"ס"ע"ר"י [מ"א"מ"ר"י]: (ל"ט) ב"י"ח ו"ש"י"ו, ו"כ"ן מ"ו"כ"ת מ"ט"פ"ן א"ב"ר"ה"ם: (מ) ט"ו ו"ת"ג"ר"ו: (מ"א) ח"ק"י"ע"ק"ב ו"ש"י"א:

הַלְבוּת פֶּסַח סִימָן תַּנְה

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק כח]

או אָסֵר תְּהִלַּת הַלְלָהָה⁵¹ וְכוּ, שֶׁכָּבֵד נִתְקַדְּרוּ בְּצוּרֵי הַיָּם וְרִיחָם⁵².

51) וכדלעיל (ס"ק ד), שאף שלכתחילה יש לשואבם בבין השמשות, מי"מ אם שאבם מבעוד יום מותרים הם אחר לינת לילה, ואם שאבם אחר תחילת הלילה מותרים הם על כל פנים אחר לינת י"ב שעות.

52) וכן כתב בשו"ת נודע ביהודה (ארי"ח מהד"ת סי' סז) שמי גשמים אינם חמים, והקשה שם (בהג"ה מבן המחבר) שמדברי הרמ"א לעיל (ס"א) שאין לשאוב מן הנחרות בזמן הפשרת שלגים וגשמים משמע שמי גשמים חמים הם, וכמו שכתב המג"א (ס"ק ד).

[משנ"ב ס"ק טז]

אָפְלוּ בְּעֵשׂוֹ פּוֹשְׁרִין, וְכִדְלָקָה⁵³.

53) ובטעם הדבר כתב רש"י (פסחים לו, א ד"ה פושרין) שאף מים פושרים ממהרים להחמיץ את העיסה, ואף מים שאינם פושרים אלא שנתחממו קצת כתב לעיל (ס"ק ו) שאין ללוש בהם.

[משנ"ב ס"ק לא]

הִינּוּ שְׁנֵי עֲשָׂרִים שָׁלוֹ עָבָה⁵⁴.

54) והוכיח מכאן החק יעקב (ס"ק ו) שמשמע שסתם כלי נחושת שאין נחושתו עבה אינו מחמם את המים שבו, ומותר ללוש במים אלו בדיעבד, אלא שלכתחילה אין לשאוב מים שלנו אף בכלי נחושת דק, וכמו שכתב המשנ"ב לעיל (ס"ק כז).

[משנ"ב ס"ק לו]

אָבֵל בְּהִנָּאָה מְטָר אָפְלוּ לֵשׁ בְּחַמְיָן⁵⁵.

55) וטעם הדבר מבואר בחזו"א (ארי"ח סי' קכא ס"ק יב ד"ה ומי"פ), שכיון שאין האיסור אלא משום קנס על שעבר על דברי חכמים שאסרו ללוש במים אלו [וכדלעיל (ס"ק לד)], לא קנסוהו אלא באכילה ולא בהנאה ושהייה בפסח.

ואף אם לא אפאה מיד אלא שהיה בלישתה פחות משיעור מיל, כתב בשעה"צ לקמן (סי' תסב ס"ק ז) לענין מי שלש עיסה במים שמעורבים בהם מי פירות שאף הם ממהרים להחמיץ את העיסה, שאין אסור אלא באכילה אבל לא בהנאה ושהייה בפסח. אמנם, החזו"א (שם), ובסי' קכב ס"ק ט) כתב, שבאופן ששהיה בלישה אין האיסור משום קנס אלא משום חשש חימוץ, ואסור אף בהנאה ושהייה בפסח, וסיים שם, שאם אין בעיסה סימני חימוץ יש להקל בזה, והכל לפי ראות עיני המורה.

ולענין חליטה [נתינת הקמח במים רותחים], כתב המשנ"ב לעיל (סי' תנד ס"ק יג) שכיון שאסור לעשות כן משום חשש חימוץ, יש לאסור את העיסה בין באכילה ובין בהנאה ושהייה בפסח.

[משנ"ב ס"ק לו]

כִּינּוּ רָצִין וְכִי בּוֹ סִימְנֵי חִמוּץ לֹא קָנְסוּהוּ בְּשׁוֹגְגִים⁵⁶.

56) והוא הדין אם טעה בדין וחשב שמותר ללוש במים שאינם מים שלנו, כתב בשעה"צ להלן (ס"ק מו) שנחשב הוא לשוגג [וכן כתב במשנ"ב לעיל (סי' שיד ס"ק ו) לענין האיסור ליהנות ממעשה שבת].

ואף אם לא אפאה מיד, אלא שהיה בלישתה פחות משיעור מיל, כתב לקמן (סי' תסב ס"ק ח) ובשעה"צ שם (ס"ק ח) לענין הלש במי פירות עם מים, שלא קנסוהו בשוגג, ומותר באכילה על כל פנים בשעת הדחק. מאידך, החזו"א (ארי"ח סי' קכא ס"ק יב ד"ה ומי"פ) כתב שאם שהיה אפילו זמן מעט, אין האיסור משום קנס אלא משום חשש חימוץ, ואסור אף בשוגג, הן באכילה והן בהנאה ושהייה בפסח.

[משנ"ב ס"ק לו]

כִּדִּי שָׁלֹא יִבְטַל מִצְוַת עֲשֵׂה דְאוֹרְחָא, יֵשׁ לְהַקְלֵל לְלוֹשׁ בְּקֶהֱם⁵⁷.

57) אבל עבור אכילת מצה בליל יום טוב שני, הסתפק הפמ"ג (משנ"ב ס"ק ו) אם אפשר להקל וללוש במים שאינם מים שלנו, שהרי בזמנינו אנו בקיאים בקביעות החדשים ויודעים שאין זה יום טוב ואין כאן מצוה מן התורה, שהרי אין דין יום טוב שני אלא משום מנהג אבותיכם בידכם [כמו שכתב המשנ"ב לקמן (סי' תצו ס"ק א)], או כיון ששני הימים דין אחד להם, אפשר ללוש במים שאינם מים שלנו גם לצורך אכילת ליל יום טוב שני.

ומשמע מדברי המשנ"ב שהוא הדין שאין להקל ללוש במים שאינם מים שלנו לצורך אכילת פת ביום טוב, אף שלעיל (סי' קפח ס"ק ב) כתב שיש חיוב אכילת פת ביום טוב [וראה במג"א שם (ס"ק ט) ובפמ"ג שם (א"א ס"ק ט) אם חיוב זה הוא מן התורה או מדרבנן].

[משנ"ב ס"ק לו]

לְצֵאת יְדֵי חֻבַּת מְצָה לְלֵילָה רֵאשׁוּנָה⁵⁸.

58) ואף לצורך ליל יום טוב שני, מבואר בחק יעקב (ס"ק טז), שהוא מקור דבריו שאין ליקח ממצות אלו.

[ביה"ל ד"ה יש]

וְהָיָה כִּבְיַח טְהוּמֵי בָּל גּוֹיִים⁵⁹ וְכוּ, הַלְצַת לְשׁוֹי עָקֵר הַדִּין דְּמֵי שְׁלֹא לְנוּ קָצִי דְּקָא אֶפְעִינָח⁶⁰.

59) אפילו בדיעבד ובשוגג ואף בשעת הדחק, וביאר שכיון שהאיסור הוא משום חשש חימוץ, אין להלך בין שוגג למזיד. והוסיף, שמי"מ בהנאה מותר קודם שתבא העיסה לידי חימוץ.

60) וראה במשנ"ב לעיל (ס"ק ג ו-טז).

[ביה"ל ד"ה מים]

או פּוֹשְׁרִין וְכוּ פִּינְ שְׁתַּבְּטְלוּ בְּצוּרֵי⁶¹.

61) והיות זה, כתב החק יעקב (ס"ק יז) שהוא אף לדעת האוסרים ללוש במים חמים שנצטננו לגמרי [ראה משנ"ב לעיל (ס"ק כט)], שכיון שמים אלו נצטננו על ידי ביטול במים צוננים מותר לכל הדעות ללוש בהם.

ומשמע מדברי הביה"ל שלכל הדעות אין להתיר מים פושרים שנצטננו אלא באופן שנתבטלו ברוב ונצטננו, אמנם, מים שנתחממו בדרך נחושת עבה ונעשו פושרים, כתב בביה"ל לעיל (ד"ה ומים) שאם נצטננו, לכל הדעות מותר ללוש בהם לצורך מצות.

